

Δρῦν στιβαρὰν καὶ πατηθὲν τοῦ φθινοπώρου φύλλον
ἢ αὐτὴ λαϊλαψὶ ἦρπασεν ἐν μέσῳ τῶν ὀρέων·
ἐμπρὸς αὐτῆς εἶναι μηδὲν ὁ κολοσσός, τὸ πτίλον,
ὁ μύρμηξ καὶ ὁ λέων!

Ἐκεῖ εἰς ὕψη τ' οὐρανοῦ ὅπου ιδέας κάλλει
ἀστράπτουν ἱερὰ,
κ' εὐμόλπως ψάλλων εὐμειδὴς χορὸς ἀγγέλων πάλλει
ἀέρια πτερὰ,

οὐχὶ νῦν δάφνη εὐκλεὴς κ' ἐλαίαις κλών ἱκέτης,
ἀλλ' ἢ αὐτὴ Θεοῦ ἀκτίς τὰ μέτωπά των στέφει
κ' ἐπὶ τ' αὐτὰ ροδόχρυσά ἐγκατοικοῦσι νέφη
ὁ ἀναξ κ' ὁ ἐπαίτης.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΤΟ ΦΙΛΙ.

Ἐρώτησα τὴ θάλασσα πῶδ' ὄγκας ἀφρισμένη·
—Θάλασσα πῶδαν εἰσθῆκες τοῦ οὐρανοῦ τὸ χρῶμα
Κι' ἔρχεσ' ἀπ' τὴν πατρίδα μου τὴν τόσο μακρυσμένη,
Πές μου τί σοῦπε νὰ μοῦ πῆς τ' ἐς ἀγάπης μου τὸ
[στόμα;

Κι' ἡ θάλασσα μ' ἀπῆντησε μὲς τὴ χονδρὴ βοή της·
—Μὲ κάθε κύμα μου φιλὶ γλυκύτατο σοῦ στέλλει
Καὶ πῶς καθένα τῶδ' ἄλε μέσ' ἀπὸ τὴ ψυχὴ της
Νὰ σοῦ εἰπῶ καὶ ξαναπῶ θερμῶς μοῦ παραγγέλει.

ΚΩΝΣΤ. ΔΙΒΙΕΡΑΤΟΣ.

ΑΙ ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΑΚΟΥΡΓΩΝ ΜΕΛΕΤΑΙ ΤΟΥ ΛΟΜΒΡΟΖΟΥ¹

Ἐὰν ἐμειώσῃ τι τὴν μεγάλην ἠθικὴν ἐπιτυχίαν τοῦ
τελευταίου ἐν Βουδαπέστη Συνεδρίου τῆς Ὑγιεινῆς καὶ
Δημογραφίας, τὸ τὴν ἐπιτυχίαν μειώσαν ἦτο ἢ ἀπ' αὐ-
τοῦ ἀπουσίας τοῦ Καίσαρος Λομβρόζου, τοῦ διασήμε-
υ ἰταλοῦ ψυχιάτρου, ἢ προαγγελθεῖσα περὶ κακούργων

1) Μετάφρασις λίαν περιέργου μελέτης νεοφανοῦς ἔργου τοῦ
διασήμευ ἰταλοῦ ἀνθρωπολόγου Καίσαρος Λομβρόζου, δημοσιευ-
θείσης ἐν γερμανικῷ φύλλῳ τῆς Βουδα-Πέστης. Τὸ ἔργον τιτλο-
φορεῖται « Νέαι πρόδοι ἐν ταῖς ἐπὶ τῶν κακούργων μελέταις »,
ἐξεδόθη δὲ ἐν Λειψίᾳ παρὰ τῷ Γουλιέλμῳ Φρειδερίκῳ, 1894.

πραγματεία τοῦ ὁποίου ἐκ προτέρων διήγειρε ζῆλον
τατα τὸ ἐνδιαφέρον πάντων.

Ἡ τοῦ Λομβρόζου ἐμφάνισις θὰ ἐκέκμητο ἰδιόζουσαν
σημασίαν οὐ μόνον ὡς ἐξ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐξόχου προ-
σωπικότητος τοῦ μεγίστου ἐν τῇ τῶν κακούργων διε-
ρευνήσει ἀνθρωπολόγου, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τοῦ ὅτι διὰ
πρώτην φοράν θὰ παρίστατο τῷ κόσμῳ εὐκαιρία ν' ἀ-
κούσῃ αὐτοῦ τοῦ κορυφαίου τῆς οὕτω καλυμμένης ἀνθρω-
πολογικῆς ὡς πρὸς τὴν τῶν κακούργων διαρεύνησιν σχο-
λῆς, ἀναπτύσσοντος νέον καὶ μεγάλως συζητούμενον
κλάδον τῆς ἐπιστήμης καὶ ὑπερμαχοῦντος αὐτοῦ ἀπέ-
ναντι τῶν πολλῶν πολεμίων. Ὁ προφορικὸς λόγος ἀπο-
τελεσματικώτερον βεβαίως ἐνεργεῖ ἢ ἡ συμπτωματικὴ
γραφτὴν πραγματεία, ὁ δὲ Λομβρόζος, ὅστις ἐν ταῖς
τελευταίαις « Ἐπὶ κακούργων Μελέταις » αὐτοῦ πολλὰ
τὰ πικρὰ καὶ σαρκαστικά κατὰ τῶν πολεμίων αὐτοῦ
ἐκ τοξέυει, ὁ Λομβρόζος, ὅστις ἐφίστησι τὴν προσοχὴν
πάντων ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων θλιβερῶς ἀκριβῶν ἐρευ-
νῶν αὐτοῦ ἐν ὑπερπεντηκονταεσχίλοις παράφροσι, κα-
κούργοις καὶ λοιποῖς, ἐρευνῶν, κατὰ ἐν ἑτὶ βῆμα προα-
γαγουσῶν τὴν ἐρμηνείαν τῶν δυσχερεστάτων προβλη-
μάτων οἷα ἡ ἐπὶ πληψία, ἡ συμφορὴ κακούργος διά-
θεσις κτλ., ὁ αὐτὸς Λομβρόζος δὲν θὰ λυτρώσῃ ἑαυτὸν
τῆς μομφῆς ὅτι ἐπέτρεψε νὰ διαφύγῃ αὐτὸν καταλλη-
λοτάτη εὐκαιρία πρὸς προσέλευσιν νέων ἐνθουσιῶντων
ὑπαδῶν εἰς τὰς θεωρίας αὐτοῦ. Εὐτυχῶς ἦδη ἀντὶ τῆς
διαλέξεως αὐτοῦ ὁ σοφὸς οὗτος ἐπεμψεν ἡμῖν νέον ἔργον,
ἐφ' ᾧ καὶ ἀντὶ τῶν προτέρων ἀγόνων παραπόνων ἐπὶ
τῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιδειχθείσῃ ἀμελείᾳ, στρέφομεν τὸ συμ-
φύρον ἡμῶν μετὰ ζῆλου εὐχαριστήσεως πρὸς τὸ ἔργον,
ἐν ᾧ πρὸς τὴν θαυμαστὰν ἐπιστημονικὴν ὕλην παρατηρεῖται
καὶ ἡ διὰ τρόπου καὶ αὐτῷ τῷ μὴ ἐπιστήμονι προστιτοῦ
ἐπίρροις τῆς τοῦ Λομβρόζου θεωρίας ἀπὸ τῶν ἐκ γενε-
τῆς κακούργων δ' ἀπείρων ἄλλων παραδειγμάτων.

Ἡ θεωρία αὕτη τοῦ μεγάλου σοφοῦ δὲν ἰδρύεται ἐπὶ
ἀνυπάρκτου βάσεως, ἀλλ' ἐδράζεται ἐπὶ τοῦ « χρυσοῦ
δένδρου τῆς ζωῆς ». Σκοτεινὸν μόνον αἶσθημα ταύτης
ζῇ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ λαοῦ, ἥτις διαφόρως ὅλως φαντάζε-
ται τὸν κακούργον, ὃν τρόπον καὶ διαφόρως φαντάζεται
τὸν συνήθη καὶ μὴ βεβαρυμένον ἔχοντα τὴν συνείδησιν
ἀνθρώπου. Ἡ περὶ κακούργου ἰδέα εἶναι σχεδὸν ἀδια-
χωρίστως συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἰδέας τῶν φυσικῶν ἀ-
νωμαλιῶν. Οὐχὶ σπανίως συμβαίνει ἵνα ἡ ὑβρισθεῖσα
ὑπαρξὶς τοῦ καλοῦ ἀποπλανᾶται ὡς πρὸς τὰς προϋποθέ-
σεις αὐτῆς περὶ τῶν ἠθικῶν ιδιοτήτων ἐνός τινος ἀτόμου.
Κατὰ τῆς περὶ τοῦ τύπου τῶν κακούργων ὅμως θεωρίας αἱ
ἐξαίρεσις αὗται οὐδαμῶς ἰσχύουσιν. Ὁ Λομβρόζος ἀφη-
γεῖται μετ' ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεως ὅτι ἐν τῷ ἐν Βρυ-
ξέλλαις Συνεδρίῳ τῆς τῶν κακούργων ἀνθρωπολογίας εἰς
τῶν μάλιστα ἐξημμένων πολεμίων τῆς θεωρίας αὐτοῦ, ὁ
Κύλις, ἐπεδείξατο τὴν φωτογραφικὴν εἰκόνα ἀνδρός,
παρουσιάζοντος τέλειον τύπον κακούργου, ὑπὲρ τοῦ
ὅλως ἀνεπιλήπτου ὅμως χαρκατῆρος τοῦ ὁποίου ὁ τοῦ
φωτογραφημάτων κάτοχος ἡγγυάτο· ἐν τούτοις κατό-
πιν ἀπεδείχθη ὅτι ὁ δῆθεν τίμιος ἐκεῖνος ἀνὴρ μόνον
πεντήκοντα εἶχε νὰ ἐπιδείξῃ κακουργήματα. Παρὰ

ταῦτα δὲν φαίνεται ἀδύνατον ἵνα ἀνὴρ, παρουσιάζων τὸν σωρὸν ἐκείνων τῶν φυσικῶν ἀνωμαλιῶν, αἵτινες ἀπαρτίζουσι τὸν τοῦ κακούργου τύπον, διάγῃ βίον ἀνταποκρινόμενον εἰς τὴν συνήθη ἠθικὴν καὶ τοὺς νόμους· ὁ καταπληκτικὸς ὅμως ἀριθμὸς κακούργων, οἵτινες ἀπέβησαν [εὐδιάκριτοι δι' ὀρισμένων σημείων ἐκφυλισμοῦ καὶ ἀνωμαλιῶν, συνηγορεῖ ὀριστικώτατα ὑπὲρ τῆς θετικῆς ὑπάρξεως τῆς κακούργου φύσεως.

Τὰ διακριτικώτερα γνωρίσματα τοῦ τύπου τούτου εἰναι: μέτωπον, πρὸς τὰ ὀπίσω στρεφόμενον, μεγάλη ζυγωματικὰ ὀστά, ὥτα προμήκη ἐκ τῶν κάτω, μεγάλα γνάθιοι, ἀσύμμετρον κρανίον, λίαν νωθρὰ αἰσθήσεις τῆς ἀφῆς, προέχουσαι ὀφθαλμοί, χθαμαλὰ καὶ στενὰ μέτωπα, μικρότατοι ὀφθαλμοί, εὐρύτατον στόμα, μέγας, τετράγωνος καὶ πρὸς τὰ ἔσω χωρῶν πώγων (πηγοῦν) κλπ. Ὁ διδάκτωρ Πέντας ἐν 400 καταδικαίσι μόνον 3% εὖρε στερουμένους ἀνωμαλίῳν, ἱσχυρίζεται δὲ ἔχοντας δύο μόνον ἀνωμαλίας καὶ 94% παρουσιάζοντας τρεῖς ἢ καὶ περισσότερας ἀνωμαλίας. Μία τῶν μάλιστα ἀξιοσημειώτων παρατηρήσεων ἐπὶ κακούργων εἶναι ἡ ἐπικρατήσις τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς εἰς βάρος τῆς δεξιᾶς. Ἐξ 100 κακούργων μόνον 3 εἶχον ἰσομήκεις ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονας, παρὰ δὲ 43 τοιοῦτοις ὁ δεξιὸς βραχίον ἦτο μακρότερος, καὶ παρὰ 54 ὁ ἀριστερός. Κυρίως κλέπται, κιβδηλοποιοὶ καὶ βαλκαντιοτόμοι ἐπαρουσιάζουν ὑπεροχὴν τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος. Παρὰ τοῖς κλέπταις καὶ βαλκαντιοτόμοις ἰδίᾳ ἀπαντᾷ ὑπεροχὴ τοῦ ἀριστεροῦ μέσου δακτύλου (30%). Λίαν ἀξιοσημειώτων εἶναι ἐπίσης καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐν τοῖς ποσὶ τῶν κακούργων γενομένων καταμετρήσεων, αἵτινες τεκμηριοῦσιν ὅτι ἡ σημαντικωτέρα ἀπόστασις τοῦ μεγάλου δακτύλου ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀσυγκρίτως συχνότερον παρουσιάζεται παρὰ τοῖς κακούργοις ἢ παρὰ τοῖς συνήθεσι ἀνθρώποις. Ἐν τοῖς κακούργοις ὑπῆρχε καὶ κατ' ἐπανάληψιν κλέπτῃς, παρ' ᾧ ἡ ἀπόστασις τοῦ μεγάλου δακτύλου ἀπὸ τῶν λοιπῶν πρὸς δεξιὰν μὲν ἦτο 16 χιλιοστομέτρων ἐν τῇ βάσει καὶ 32 χιλιοστομέτρων ἐν τῇ περιφερείᾳ, πρὸς ἀριστεράν δὲ 18 χιλιοστομέτρων ἐν τῇ βάσει καὶ 34 ἐν τῇ περιφερείᾳ. Τί τοῦτο σημαίνει, πᾶς τις δύναται νὰ καταπεισθῇ περὶ αὐτοῦ, πατῶν τὸν πόδα ἐπὶ φύλλου χάρτου καὶ ἐπιτρέπων εἰς ἄλλο πρόσωπον νὰ διαγράψῃ διὰ μολυβδίδος τό τε σχῆμα τοῦ ποδὸς καὶ τὴν ἀπόστασιν τοῦ μεγάλου δακτύλου. Παραπλησίαν σημαντικὴν διάστασιν τοῦ μεγάλου δακτύλου παρουσιάζουσιν οἱ ἐπιληπτικοί, οἵτινες κατὰ τὸν Λομβρόζον καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς πολλὰ τὰ κοινὰ χαρακτηριστικὰ ἔχουσι μετὰ τῶν κακούργων· ταῦτόν ἐπίσης παρατηρεῖται καὶ παρὰ ἀποκλεισμέναις τῆς κοινωνίας γυναῖκι, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς κλήσεως αὐτῶν ἤδη ἐκπροσωποῦσι τὸν γυναικεῖον τύπον κακούργων.

Λίαν ἐνδιαφερούσας συγκρίσεις ἐπιτρέπουσιν αἱ ἐν Ἀγγλίᾳ γενομέναι ἀνθρωπολογικαὶ καταμετρήσεις ἐπὶ διακοσίων προσώπων, κρατουμένων ἐν σωφρονιστηρίῳ καὶ ἐπὶ 15 χιλιάδων φοιτητῶν γυμνασίων. Οἱ πρῶτοι ἐξῆντιον κατὰ γενικὸν ὅρον μέχρις 7 λίτρων ὀλιγώτερον, ἦσαν δ' ἐν γένει ἐπίσης κατὰ 17 χιλιοστόμετρα μικρό-

τεροι τὸ ἀνάστημα ἢ ἡ οἱ τῶν γυμνασίων φοιτηταί. Ταῦτοχρόνως ἐπαρουσίαζον κατὰ 12 χιλιοστόμετρα μικρότερον περιφέρειαν καὶ κατὰ 6 χιλιοστόμετρα ὑπολειπόμενον πλάτος τοῦ κρανίου.

Πῶς ἔσθ' ὅτε κοινοὶ ἀγύρται φιλοσοφικῶς ὅπως περὶ τῶν ἠθικῶν αὐτῶν κακούργημάτων ἐκφράζονται, τοῦτο σημειοὶ ὁ ῥώσος Λατύσεφ, ἐκτιθέμενος τὴν ἐξῆς παρατήρησιν δεσμώτου ἀναπήρου: « Αἱ παραμορφώσεις τοῦ σώματός μου — εἶπεν οὗτος — ἐκφράζουσι μόνον τὰ ἐγκλήματα τῆς διανοίας μου καὶ τοῦ ἠθικοῦ μου χαρακτῆρος. Ὁν τρόπον ἀσύμμετρον τυγχάνει τὸ σῶμά μου, οὕτως ἀνάπηρόν ἐστι καὶ τὸ πνεῦμά μου. Ὅταν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸ καλὸν διατίθεται, αἰσχύνομαι ἐπὶ τῷ ὅτι ἐναντίας ποτε ἐνεφωρήθην διαθέσεως· τοῦτ' αὐτὸ ὅμως συμβαίνει καὶ ὅσάκις τὸ πονηρὸν παρ' ἐμοὶ κρατεῖ, ὅτε καὶ μεταμέλωμαι πάλιν ἐπὶ ταῖς προηγουμέναις τάσεσιν».

Ἡ ἐκφρασις αὕτη κατὰ τοῦτο εἶναι ἀσυνήθως χαρακτηριστικὴ, ὅτι — οἱ ἡμέτεροι νομομαθεῖς δὲ καὶ ψυχίατροι θὰ ἐπιβεβαιώσωσι τοῦτο — ὁ τρόπος οὗτος τῆς διὰ φυσικοῦ ἀδικήματος αἰτιολογίας καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ δὲν εἶναι τόσον σπάνιος, μολονότι ὁ κακούργος δὲν εὐρίσκει τοσοῦτον καταλλήλους ἐκφράσεις πρὸς τὴν ἀφ' ἑαυτοῦ ἀπόρριψιν τῆς εὐθύνης. Εὐτυχῶς ἡ παθολογικὴ ψυχολογία τοσοῦτον προώδευσεν ὥστε κάλλιστα γίνεται διάκρισις τῆς παραφροσύνης ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ἀνισορροπίας, γίνωσκονται δὲ κάλλιστα τὰ ὅρια, ἐν οἷς παύει τὸ ἠθικῶς ἀνεύθυνον τοῦ ἀτόμου. Ἡ νεωτέρα ἀνθρωπολογία λέγει ὅτι σπουδαῖος ἀριθμὸς τῶν ἀληθινῶν κακούργων δέον νὰ συγκαταλέγωνται εἰς τὴν τάξιν τῶν κληρονομικῶς ἐπιβαρυνόμενων, καθ' ὃν καὶ ἡ τὰ μάλιστα πρόσεκτικὴ ἀτομικὴ μέριμνα ματαιοῦται· εἰς τοὺς κακούργους ὅμως τούτους ἡ δικαιοσύνη ἀδυνατεῖ ἀκριβῶς ἐκ τῆς ἐπόψεως τῆς ἀτομικῆς προστασίας ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν ἐλαφροντικήν περιπτώσιν τοῦ ἀνευθύνου.

Μετὰ δητικῆς εἰρωνείας ἐπιτίθεται ὁ Λομβρόζος ἐναντίον ἐκείνων τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ οἵτινες ἀπλῶς ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξίν τύπου τῶν κακούργων, ὑποστηρίζοντες τὴν ἄρνησιν αὐτῶν ταύτην διὰ προσαναγωγῆς παραδειγμάτων, συνηγορούντων πειστικώτατα ὑπὲρ τῆς θεωρίας τοῦ ἰταλοῦ σοφοῦ. Λίαν κακῶς διαφεύγουσιν ὁ Ζολὺ καὶ ὁ Γκαρνιέ (τῶν Παρισίων), προσεπιμαρτυρούμενοι εἰς ὑποστήριξιν τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτῶν ἐκκαιδεκάτῃ ἐπὶ ἀποπείρᾳ φόνου καὶ κλοπῆς κατηγορούμενον μείρακα, Λέοντα Ἰωσήφ Λεπάζ τοῦνομα, στερούμενον δὴθεν τοῦ τῶν κακούργων τύπου. Ἀμφοτέροι οὗτοι οἱ ἱατροὶ παριστῶσι τὸν ἀνωτέρω κακούργον ὡς ὁμαλῶς κατῆρτισμένον, παρατηροῦσιν ὅμως ὅτι ἐκέκτητο λεπτὰ χεῖλη, ἀπληθητικὸν βλέμμα, προεξέχον ἐν τῷ ἀριστερῷ τμήματι τοῦ μετώπου ὕψωμα καὶ ἐκτάκτως ἀνεπτυγμένον πώγων. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς τὸ ποτόν, ἡ μήτηρ ἀπέθανεν ἐκ πνευμονικῆς φθίσεως καὶ εἰς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ εἶχε καταδικασθῇ εἰς πενταετὴ φυλάκισιν ἐπὶ ἐμπρησμῷ. Αὐτὸς δ' οὗτος ὁ μείραξ, ἀπὸ νεωτάτης ἡλικίας πλάνης διατελέσας, εἰθίσθη ἐν τῇ ἀψιθυνοσίᾳ καὶ ὡς μύχιον ἠσθάνετο πόθον· νὰ ἴδῃ αἷμα ῥέον. Παρὰ κοσμικὰ ἐργατικὴ οἰκογενεὶς δικαιοῦμενος ὁ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΜΝΗΜΑΤΑΚΙΩΝ.—Σαπφώ, τραγωδία εἰς τρεῖς πράξεις
ὑπὸ Δ. Καλαποθάκη.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ὁ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Μνηματακίων εὐδοκίμως διδάσκων ἑλληνικὸς δραματικὸς θιάσος τρία μὲν μέχρι τοῦ νῦν τοῦ γαλλικοῦ θεάτρου ἐδίδαξεν ἔργα τῶν κρατίστων, τὴν *Adrienne Lecouvreur*, τὴν *Dame aux Camélias*, περὶ ὧν ἐποιήσαμεθα λόγον ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει, καὶ τελευταῖον τὸν *Maître de Forges*, περὶ οὗ πολλὰκις πρὸ διατίας ὠμιλήσαμεν ὡς καὶ περὶ τῆς καὶ τότε καὶ νῦν ὑποδυσάμενης τῆς *Clair* δεσποινίδος Αἰκ. Βερώνη ἀναδειχθείσης αὐθις καὶ νῦν καὶ ἐνθουσιωδῶς χειροκρατηθείσης, τρία δὲ νέα πρωτότυπα, σὺν τῇ *Λύρα τοῦ Γέρω Νικόλα* τοῦ Κόκκου, τὸ ἀτυχὲς κωμειδύλλιον λεγόμενον *Ἐπὶ τοῦ καταστρώματος*, περὶ οὗ ὠμιλήσαμεν ἐν τῇ προτέρᾳ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει καὶ τὸ ἐπίσης ἀτυχὲς κωμειδύλλιον τοῦ κ. Κατσέλοπούλου *Οἱ Σφουγγαράδες* καὶ τελευταῖον τὴν τραγωδίαν τοῦ κ. Καλαποθάκη *Σαπφώ*. Οἱ *Σφουγγαράδες*, εἶνε ἀνάξιοι λόγου, ἀπρουμένον δὲ πῶς ἐπανελήθη πολλὰκις ἐν Ἀθήναις καὶ εὐρέθην ἀκροατήριον νὰ ἀποδεχθῇ αὐτό.

Ἡ δὲ τρίπρακτος τραγωδία τοῦ κ. Καλαποθάκη, *Σαπφώ*, στερεῖται πολλῶν στοιχείων τραγωδίας, δὲν ἔχει ὅμως καὶ τὰς ἀσχημίας τῶν προμνησθέντων δύο κωμειδυλλίων. Ὁ κ. Καλαποθάκης, λόγιος ἐν Ἀθήναις, εἶνε γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλου ἔργου, ὑποβληθέντος τῷ κατὰ τῷ 1888 κριθέντι δραματικῷ ἀγωνί τῶν Ὀλυμπίων ἐπιγραφομένου δὲ ἡ Ἀλωσις τῆς *Κωνσταντινουπόλεως*, ὅπερ καὶ ἐδιδάχθη εἰτα ἀνεπιτυχῶς ἐν Ἀθήναις. Κατολισπὼν δ' οὗτος τὴν βυζαντιακὴν ἱστορίαν, ἀπεφάσισε νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ ν' ἀναδιδάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν μελιχρόμεidon καὶ ἱσπλόκον ἐκ Λέσβου λυρικὴν *Σαπφώ* καὶ τὴν πτωσὶν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ τῆς Λευκάδος βράχου, δραματοποιῶν τοὺς φερομένους ἔρωτας αὐτῆς πρὸς τὸν Φάωνα, εἶδος Ἀδωνίδος, οὗ μέχρι μανίας ἐρᾷ ἡ ἀνδὼν τῆς Λέσβου. Ὁ φερόμενος οὗτος ἔρωας τῆς *Σαπφῶς* πολλὰκις ἀγνοχόλησε τοὺς φιλολογοῦντας, ἀσκόπον δὲ ἠγοῦμεθα νὰ ἐκθώμεν τὰ κατ' αὐτόν, ἐφ' ᾧ καὶ παραπέμπομεν τὸν βουλόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας τοῦ *Otfried Müller*, ἧς καὶ ἑλληνικὴ μετάφρασις, γενομένη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Κυπριανοῦ ὑπάρχει. Ἀσκόπον δὲ ἐπίσης ἠγοῦμεθα νὰ ἐπαμείνωμεν εἰς ὅσα ἐγράψαμεν ἐν προτέρῳ τεύχει περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀγνότητος τῆς *Σαπφῶς* ἐξ ἀφορμῆς τῶν τότε, κατὰ τὴν πρώτην διδασκαλίαν τοῦ ἔργου ἐν Ἀθήναις, δημοσιευθέντων. Ὁ κ. Καλαποθάκης, φαίνεται, ἀναγνοὺς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ποιητάς, ἀπεμνημόνευσε πολλὰς λέξεις ἐξ αὐτῶν, ὡς μετῆγγισεν ἐν τῇ τραγωδίᾳ αὐτοῦ, τηρήσας δὲ τὴν ἐνότητα τόπου καὶ χρόνου, τὸ ἔργον αὐτοῦ διέγραψε ἄνευ τινὸς δυνάμεως καὶ καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως,

Λεπὰζ κατήνεγκε τραῦμα διὰ μαχαίρας κατὰ τῆς δεσποίνης τοῦ οἴκου, κοιμωμένης παραπλευρῶς τοῦ διετοῦς αὐτῆς τέκνου· ἠθέλησε δὲ νὰ φονεύσῃ αὐτὴν καὶ τὸ τέκνον αὐτῆς ἐν ἀνάγκῃ, ἵνα ἀποσπάσῃ χρηματοφυλάκιον, 9 περιλαμβάνον φράγκα. Τὸ τέρας ἐσεμνύνετο ἐπὶ τῷ κακούργηματι τούτῳ ὡς ἐπὶ ἡρώϊκῃ πράξει καὶ λύσεως μόνον ἐπληρώθη ὅτε ὁ φόνος ἀπέτυχε· γινώσκει κάλλιστα ὅτι εἰς δεκαπενταετὴ καθιερῶν καταδικασθήσεται· ἀλλὰ τὰ πεντεκαίδεκα ἔτη ἦσαν δι' αὐτὸν προτιμώτερα τῶν δέκα, διότι τότε δὲν θὰ μετέβαινεν εἰς Νέαν Καληδονίαν· θὰ προὔτιμα καὶ φύλακα τοῦ δεσμωτηρίου νὰ φονεύσῃ ἵνα ᾗ βέβαιος, ὅτι δὲν θὰ περιορισθῇ ἐν τῷ μετὰ κελλίων δεσμωτηρίῳ. Ἄν δ' ἤδη προὔτιμα τις παράφρονα αὐτὸν νὰ κηρύξῃ, τοῦτο ἔτι μᾶλλον εὐπρόσδεκτον αὐτῷ θ' ἀπέβαινε, διότι θὰ διέμενεν ἐπὶ δύο μῆνας π. χ. ἐν φρενοκομείῳ καὶ τὸ ζήτημα θὰ ἔληγε. «Καὶ ἂν μὲ ἄφρον ἐκεῖ κατὰ τι μακρότερον», ἐσκέπτετο ὁ σκληροκάρδιος μεῖραξ, «τὸ τοιοῦτο δὲν θὰ μ' ἐκώλυε τοῦ ν' ἀναρριχηθῶ ἡμέραν τινα ἐφ' ἐνὸς τῶν τοίχων». Τοῦτον τὸν καρπὸν τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν προσάγουσιν οἱ γάλλοι ἱατροὶ εἰς καταπολέμησιν τῆς θεωρίας τοῦ Λομβρόζου. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἠδύνατο κάλλιστα νὰ εἴπῃ εἰς ἀπάντησιν: Ἄν ταῦτα δὲν ἀπετέλουν φυσικὸν καὶ ἠθικὸν τύπον τοῦ ἐκ γενετῆς κακούργου, ὁ τύπος ἐκεῖνος τότε οὐδεπὼς ὑφίσταται. . .

Ἐκάστη ἡμέρα νέαν συνεπάγεται ἀνακάλυψιν κακούργων τύπων. Ὁ Λομβρόζος ἀναφέρει δωδεκάδα ὧλων τοιούτων ἀνακαλύψεων, ἐν αἷς καὶ τὸν ἐκ γενετῆς τυχοδιώκτην, ὃν οὐδ' ἐκεῖνο, ὅπερ κοινῶς εὐτυχία καλεῖται, δύναται νὰ συγκαταστήσῃ καὶ τὸν ἐκ γενετῆς ἀνανδρὸν κακούργον, μεμορφωμένος τύπον τοῦ ὁποίου κατὰ τὸν Μπρουαρέλ ἀποτελεῖ ὁ τῶν Παρισίων ἀγυιόπαις. Ὁ τύπος οὗτος ἀπαντᾷ ὅμως καὶ ἐν σεμνοῖς ἀστικοῖς κέντροις, ὅπου ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον ὡς παῖς, διεγείρων τὸν θαυμασμόν, μέχρις ὅτου κατὰ τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν ἐμφανίζονται αἱ ἀξιοσημείωτοι ἐκεῖναι ἀνωμαλίαι ἐν τε τῇ φυσικῇ καὶ τῇ ψυχικῇ ἀναπτύξει, αἵτινες χαρακτηρίζουσι τοὺς ἄνδρας τοῦ γυναικείου τύπου. Ἐκ τούτων συλλέγεται ὁ στρατὸς τῶν ἐκτεθηλυμένων. Ὁ Λομβρόζος ἀφηγεῖται πρὸς τούτους καὶ τινα περὶ τῶν ἐκ γενετῆς κακοβούλων. Εἰς τούτων, πεπρωκισμένος διὰ μεγάλης εὐφυΐας, οὐδεμιᾶς ἄλλης ἐμφορεῖται σκέψεως ἢ νὰ καταγγέλλῃ τοὺς περὶ αὐτόν. Χωρὶς νὰ ἔχῃ οἰονδήποτε προσωπικὸν ὄφελος ἐξυπηρέτει τῇ πρὸς καταγγέλλαν τάσει αὐτοῦ ἀπλῶς πρὸς ἱκανοποίησιν εἰδὸς τινὸς κακοβούλου εὐχαριστήσεως. Ἐν τῇ φυλακῇ κατήγγελλε τοὺς συμπεφυλακισμένους αὐτῷ, τοὺς ὑπαλλήλους· ἐχάλκευε δ' ἔγγραφα πρὸς ἐπιτυχίαν ἀποδείξεων τῶν καταγγελιῶν αὐτοῦ· ἂν δὲ πᾶτε συνέβαινεν ὥστε νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτύχῃ ἰδιαιτέρως τινος εὐνοίας ἐκ μέρους τῶν φυλάκων αὐτοῦ, κατήγγελλε τοὺς φύλακας τούτους ἀμέσως καὶ ἀκριβῶς διὰ τὴν χορηγηθείσαν αὐτῷ εὐνοίαν.

(Ἐπεται τὸ τέλος).

Γ. Κ. ΑΛΑΞΑΡΙΔΗΣ.